

A Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság

Bf.II.61/2021/13. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2022. évi április hó 1. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az emberölés bűntettének kísérlete miatt **Terhelt1** ellen indult büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 13.B.115/2021/30. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

A vádlott büntetését 2 (kettő) év 6 (hat) hó szabadságvesztésre és 3 (három) év közügyektől eltiltásra enyhíti.

A bűnjelként lefoglalt kést és késnyelet – a lefoglalás megszüntetésére és a megsemmisítésre vonatkozó ítéleti rendelkezés egyidejű mellőzésével – elkobozza.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének kelte 2021. november 22.

A kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámítja az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Pécsi Törvényszék a 2021. november 22-én kelt 13.B.115/2021/30. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdésében meghatározott emberölés büntettének kísérlete miatt 4 év 6 hó szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani és megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelek lefoglalásának megszüntetéséről és megsemmisítéséről, illetve kiadásáról, valamint az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.
- [2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség súlyosbításért, hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabása érdekében, míg a vádlott és védője eltérő minősítés, a cselekmény – a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és a (8) bekezdés I. fordulata szerinti – (életveszélyt okozó) testi sértés büntette kísérleteként történő értékelése, valamint enyhítés végett jelentett be fellebbezést.
- [3] A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelenlévő képviselője útján az ügyészség fellebbezését azzal tartotta fenn, hogy a bűnjeleket érintő rendelkezések körében az elkövetés eszközének az elkobzására tett indítványt. Perbeszédében a védő a bejelentett jogorvoslati nyilatkozatával egyezően szólalt fel.
- [4] A másodfokú bíróság a jogorvoslatokkal megtámadott határozatot a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 590. § (1) és (2) bekezdései alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül, oly módon, hogy vizsgálta a tényállás megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, az intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását. Ezen túlmenően – a Be. 590. § (7) bekezdése értelmében – hivatalból döntött az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben is.
- [5] Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást – nyilvánvaló elírási hibára visszavezethetően – a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásával mindössze azzal kellett helyesbíteni, hogy a vádlott [5] bekezdésben írt rendszeres és nagy mennyiségű alkoholfogyasztása különösen 2020 nyarán vált feltűnően gyakorivá. A tényállás egyébként mentes a Be. 592. § (2) bekezdésében felsorolt részbeni megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, miután az hiánytalan és kellően felderített, de nem tartalmaz a lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával ellentétes ténymegállapítást vagy helytelen ténybeli következtetést sem.
- [6] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi előírások megtartásával folytatta le, oly módon, hogy hatályon kívül helyezéshez vezető, az érdemi felülbírálatot akadályozó eljárási szabálysértést nem vétett. Kiemelt figyelmet fordított az ügy ténybeli és jogi megítéléséhez szükséges adatok összegyűjtésére és feltárására, melyek értékeléséről, az egyes bizonyítékok tartalmi hitelességéről meggyőző érveléssel adott számot.
- [7] A vádlott a cselekmény elkövetését elismerte, ugyanakkor összefüggő, minden részletre kiterjedő vallomást – emlékeztetkiesésre hivatkozva – nem tett. Érdemi védekezésének hiányában a múltbeli történések felderítésekor a sértett vallomására, a szóváltásról készült hangfelvételre, valamint az orvosszakértői vélemény ténymegállapításaira lehetett támaszkodni. Mindezek együttes elemzése alapján fel sem merülhetett az, hogy a tettlegességhez vezető szóváltást a sértett kezdeményezte volna, abban kizárólag a leittasodott vádlott kötözködő magatartása játszott meghatározó szerepet. Ugyanakkor a sértett előadása kellően távolságtartó és tárgyilagos volt, annak ellenére is, hogy a dulakodás egyes – kisebb

jelentőségű – mozzanatainak a felidőzésében helyenként bizonytalannak mutatkozott. Ez azonban az ügy érdemi megítélését nem befolyásolta.

- [8] A sérülésekről felvett látófelvétel szakszerűtlensége és pontatlansága számos mozzanat tisztázását megnehezítette vagy kizárta. Az egymástól elkülöníthető szúrások száma, a sebzések keletkezésének sorrendje azonban mégis rekonstruálható volt, ahogyan a tettlegesség intenzitása is, bár ez utóbbi csak hozzávetőlegesen, a minimálisan legkevesebb vagy a maximálisan legnagyobb erő kifejtés megjelölésével. Így vált ismertté, hogy a sértett a mellkasának és hasának mindkét felületi részén – a bal oldali VIII. borda és a kulcsfonti felező magasságában, illetve a jobb bordaív hónaljvonalának határán és attól a test középvonala felé – összesen négy szúrt sérülést szenvedett el, melyek külön-külön, illetve együttesen is nyolc napon belül gyógyultak.
- [9] Ezen adatok egyenként és összességében történő elemzését az elsőfokú bíróság mélyreható alaposítással elvégezte, az ügy elbírálása szempontjából lényeges tényeket gondosan rekonstruálta. Ténymegállapításai a bizonyítékok okszerű és logikus mérlegelésén alapulnak, így azok a fellebbezési eljárásban szükségessé vált minimális helyesbítéssel – figyelemmel a Be. 593. § (3) bekezdésében írtakra – irányadóak voltak a másodfokú eljárásban is.

[10]

II.

- [11] E tényállásból az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére.
- [12] A cselekmény minősítése is megfelel a büntető anyagi jogszabályoknak.
- [13] A megállapított tényállás rövid lényege szerint az egész nap szeszestalt fogyasztó, az esti órákra erősen leittasodó vádlott egy hosszasan elhúzódó szóváltás során többször is megöléssel fenyegette a sértettet, akire végül – egy 12 cm pengehosszúságú késsel – rátámadt. Ennek során négy szúrt sérülést ejtett rajta, részben a mellkas bal oldalán, részben pedig a jobb bordaív alatti testtájékon, olyan anatómiai területeken, ahol köztudottan életfontosságú szervek működnek. A tettlegességnek a sértett kitartó védekezése vetett véget, az a tény, hogy a vádlott kést tartó kezét megragadta, majd abba bele is harapott, miközben a támadáshoz eszközül használt műanyag nyelű konyhakés eltört. Ekkor hagyott fel a vádlott a sértett megölésével való fenyegetéssel, és tett előkészületet arra, hogy a korábban hangoztatott öngyilkossági szándékát valóra váltsa.
- [14] Az ítélezési gyakorlat több évtizede következetes abban, hogy az önhibából eredően ittas állapotba kerülő elkövető – törvényi tényállást megvalósító – cselekményét a tárgyi oldal beható vizsgálata alapján lehet elbírálni. A jelen ügyben annak előtérbe helyezésével, hogy a vádlott kitartó szándékkal intézett támadást a sértett ellen, melynek során öt négy alkalommal a szív és a máj működésének anatómiai vetületében megszúrta. Tettlegessége csak a sértett ellenállásán tört meg, tulajdonképpen azt követően, hogy a kés pengéje a nyelétől elvált, ezért azt további támadásra már nem lehetett használni.
- [15] A súlyosabb eredmény tehát kizárólag a vádlott magatartásán kívülálló okokra visszavezethetően maradt el, egyfelől az eredményes védekezés miatt, másfelől pedig azért, mert az állandó mozgásban lévő, folyamatosan elmozduló sértett számára a körülmények szerencsésen alakultak. E szempontok jelentőségét az elsőfokú bíróság is felismerte, azokat az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntető jogegységi határozatban közzétett elvek figyelembevételével értékelte.

- [16] Ilyen körülmények között helytálló a vádlott ölési szándékára vont következtetés, arról megalapozottan szó sem lehetett, hogy mindössze az életveszélyes sérülés bekövetkezésének a lehetősége tekintetében mutatott volna közömbösséget.
- [17] Az elsőfokú bíróság helytállóan vetette el a bűncselekmény enyhébb, privilegizált minősítésének a lehetőségét. Az erős felindulásban elkövetett emberölés – rendszerint éplélektani alapon kialakult – fiziológiás indulathoz kötött, nem kizárt azonban annak megállapíthatósága akkor sem, ha az elkövető beszámítási képessége patológiás okból korlátozott. Ehhez az szükséges, hogy az indulat magas foka ne az elkövető kóros elmeállapotára, hanem valamely külső – méltányolható körülményből származó – ok hatására legyen visszavezethető (*BH 1982.405. számú eseti döntés*).
- [18] A vádlott rendszeres és krónikus alkoholfogyasztása idegrendszeri károsodáshoz, beszámítási képességének enyhe fokú korlátozottságához vezetett, mely önmagában még nem zárta volna ki az ölési cselekmény privilegizált alakzatának a megállapítását. Az egészen más okból, a szóban forgó bűncselekmény dogmatikai feltételeinek a hiánya miatt maradt el.
- [19] A vádlott ittas állapotával hozta létre azt az érzelmi feszültséget, mely előbb szóváltáshoz, majd végül a részéről erőszakos magatartáshoz vezetett. Ebben a folyamatban a sértett mindvégig távolságtartóan viselkedett, olyannyira, hogy a veszekedést kizárólag a leittasodott vádlott állandóan visszatérő szófordulatai, köztöködései tartották fenn. Ilyen körülmények között a vádlott túlfűtött indulatossága egyedül a saját tevékenységében gyökerezett, tettlegessége a legtávolabbi összefüggésben sem volt erkölcsileg menthető, illetve igazolható.
- [20] Törvényes tehát a cselekményének a Btk. 160. § (1) bekezdésében meghatározott emberölés büntette – Btk. 10. § (1) bekezdése szerinti – kísérleteként történő értékelése.
- [21] Következésképpen az ezt sérelmező jogorvoslati kérelmek eredménytelennek bizonyultak.

III.

- [22]
- [23] Az elsőfokú bíróság az alkalmazható büntetési tételkeretet, illetve annak középértékét helytállóan határozta meg. Számottevő részében helyesen történt meg a büntetőjogi jogkövetkezményeket befolyásoló tényezők feltárása és számbavétele is, azok nyomatakát azonban ismételtén át kellett tekinteni.
- [24] Súlyosító körülmény az önhibából eredő ittas állapot és a közeli hozzátartozó, a házastárs sérelmére való elkövetés.
- [25] Ezzel szemben ugyanakkor számos enyhítő körülmény állt. Az eshetőleges szándékkal megvalósított bűncselekmény kísérlet maradt, a befejezettséghez képest rendkívül távoli szakaszban, olyképpen, hogy a keletkezett sérülések gyógytartama külön-külön, illetve összességében sem haladta meg a nyolc napot. A hatvanadik életévét betöltött, büntetlen előéletű vádlott beszámítási képessége enyhe fokban korlátozott, ezen túlmenően pedig további – mozgásszervi és magas vérnyomásos – betegségekben is szenved, egészsége megrendült. A bűnösségét beismerte és a cselekményét – öngyilkossági szándékának kifejezésre juttatásával – őszintén megbánta, bocsánatkérését pedig a sértett elfogadta. Házasságuk felbontása folytán köztük a konfliktusok kiújulásának a lehetősége lényegesen csökkent. A vádlott hosszú ideje áll a legsúlyosabb kényszerintézkedés hatálya alatt, letartóztatását több mint tizenhét hónapja rendelték el. Ezt szintén a javára kellett figyelembe venni.

- [26] Mindezek alapján helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a szabadságvesztés tartamát – a Btk. 82. § (2) bekezdés b) pontjának alkalmazásával – a büntetési tételkeret alsó határánál rövidebb tartamban határozta meg. A felsorolt tényezők súlya és nyomatéka ugyanakkor nagyobb mértékű enyhítést indokolt, ezért a másodfokú bíróság a szabadságvesztést két év hat hónapra, míg a közügyektől eltiltást – ahhoz igazodóan – három évre enyhítette. Ez a büntetés alkalmas a Btk. 79. §-ában meghatározott célok elérésére.
- [27] A büntetőjogi jogkövetkezményeket kifogásoló fellebbezések közül tehát a vádlott és védője által előterjesztettek eredményesek voltak.
- [28] A bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használt – a Pécsi Törvényszék Bűnjelkezelője által B100003427424 és B10003427360 számon nyilvántartott – kést és késnyelet a Btk. 72. § (1) bekezdés a) pontja alapján el kell kobozni. Ezzel egyidejűleg indokolatlanná vált a lefoglalás megszüntetésére és a megsemmisítésre vonatkozó rendelkezés, ezért azokat a másodfokú bíróság mellőzte.
- [29] Ekként a büntetőjogi jogkövetkezményekre és a bűnjelekre vonatkozó részében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta.
- [30] Az egyéb rendelkezések törvényesek voltak, ezért azokat a Be. 605. § (1) bekezdésében írtak szerint helybenhagyta; mégis azzal, hogy a határozat záró részének a keltezését pontosította, miután az elsőfokú bíróság helyesen 2021. november 22-én hirdette ki az ítéletét.
- [31] A letartóztatásban töltött idő további beszámítása a Btk. 92. § (1) bekezdésén alapul.
P é c s, 2022. április 1.

Dr. Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr. Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Bencze Beáta s.k. bíró

A Pécsi Törvényszék 13.B.115/2021/30. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.II.61/2021/13. számú ítélete folytán – az abban írt változtatásokkal – a 2022. évi április hó 1. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Krémer László s.k.
a tanács elnöke